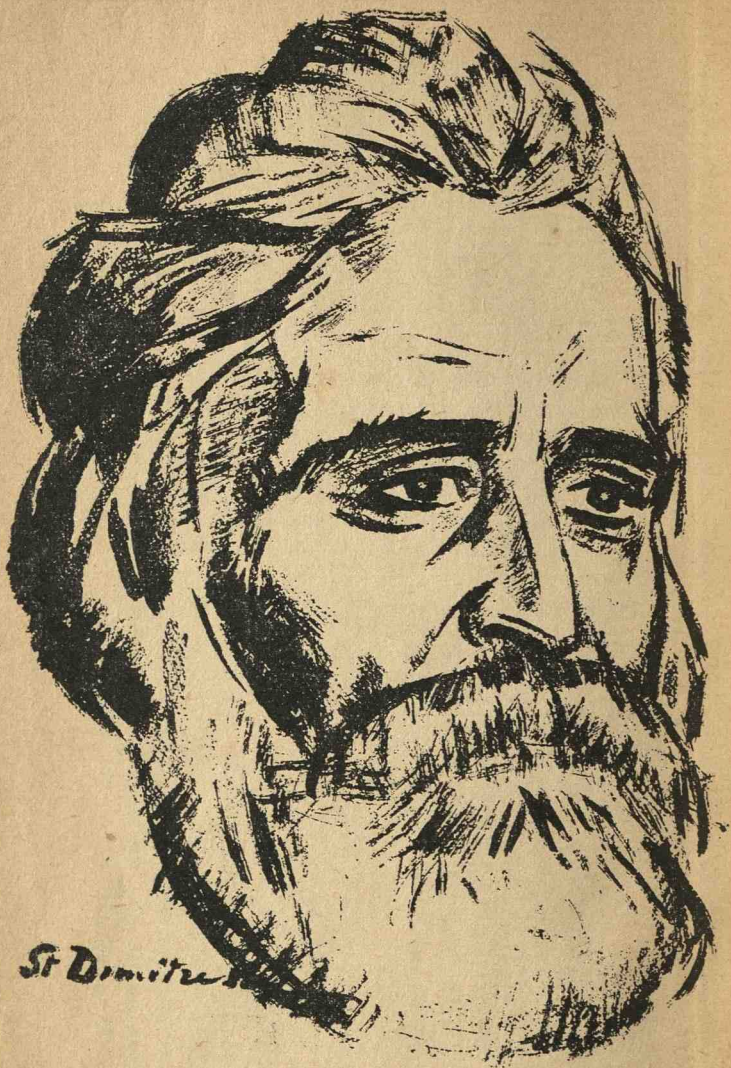

PRIVIND VIAȚA

*Această carte s'a tipărit în două formate și anume:
șaptezeci de exemplare, format mare, sub copertă specială,
trase pe hârtie velină vârgată fabricată pentru Editura «Cultura
Națională», din care douăzeci și șase de exemplare nepuse în
comerț, numerotate dela A la Z, și patruzeci și patru de
exemplare subscrise, numerotate dela 1 la 44;*

*trei mii o sută de exemplare format mic, trase pe hârtie de
tipar vergé.*

Toate exemplarele cuprind un portret inedit, de Șt. Dimitrescu.

St Dimitre

~~01~~
~~932~~
301498
28325
G. IBRĂILEANU

PRIVIND VIATA

cu un portret inedit de

ȘT. DIMITRESCU

~~Institutul Pedagogic de 3 ani Buc.
BIBLIOTECA~~

BUCUREȘTI
EDITURA «CULTURA NAȚIONALĂ»
2, Pasajul Macca, 2
1930

~~99578~~

~~INSTIT. PEDAGOGIC DE 3
BUCUREȘTI~~

~~Nr. Inv. 6999~~

~~BIBLIOTECA~~

Biblioteca Centrală Universitară

D. 156221 sublet

Inventar 566.049

Rc 257/12

Rc 12/05

B.C.U. Bucuresti

C566019

10

Celor pe care-i stimezi adu-le omagiul de a nu le ceda nimic din opiniile tale. Celorlalți nu le face onoarea intransigenții tale.

Nimene nu reclamă mai mult toleranța decît cel netolerant, pentrucă toleranța ta este condiția de viață a netoleranței lui.

Nu mărturisi sentimentul nobil, pentru care ai făcut o acțiune, căci nu vei fi crezut. Inventează unul mai puțin nobil și dă-l ca motiv al acțiunii tale,

pentruca oamenii să nu-ți atribue unul rău de tot.

Nu crede că, strălucind în fața unei femei mai mult decît amantul ei și eclipsîndu-l, ai putea s'o întorci cătră tine. Nu vei reuși decît să-ți atragi antipatia și invidia ei.

De cîte ori te văd sincer, am impresia că, în răsboiul tuturoră contra tuturoră, tu ți-ai lăsat zalele acasă.

Un singur lucru face omul fără nici un sentiment de responsabilitate: acela pe care ar trebui să-l facă terorizat de sentimentul responsabilității: copii.

Cînd ai cincizeci de ani și, în loc să fii grav și pozitiv, cetești poezii, arăți entuziasm pentru muzică, te extaziezi în fața naturii, — poți inspira oarecare simpatie, dar nu vei avea prestigiu și considerație, vei servi ca obiect de distracție, vei provoca despre tine, în fața ta, discuții glumețe, întocmai cum ți se întîmpla cînd erai de cinci ani.

Fericirea este plăcerea sufletului. O simplă senzație, un sunet, o culoare, atingerea mîinii unei femei, dacă angajează sufletul, devine o fericire.

Inteligenții joacă roluri față cu alții; proștii joacă roluri față cu ei înșiși și,

dacă sînt prea proști, reușesc să se înșele singuri.

Cînd o femeie te-a schimbat cu altul, nu ea e aceia care se simte, față de tine, încurcată, stîngace și vinovată, ci bărbatul cu care te-a schimbat.

Plăcere divină: a exulta de orgoliu și a purta în acelaș timp masca celei mai desăvîrșite modestii, așa ca să poți mistifica pe ceilalți până acolo, încît să se poarte cu tine condescendent și protector.

Cine nu e politicos cu slugile și cu animalele, n'are instinctul politeței, ci dresajul, și n'are sufletul sus pus.

Pentru un om cu adevărat inteligent, a minți este o sforțare, pe care și-o impune penibil, minciuna contrazicînd raporturile reale din lume, prea clare și tiranic impuse minții inteligente.

Mai degrabă vei păstra relații bune cu cineva, dacă nu-i dai nimica, decît dacă-i dai mai mult decît poți continua să-i dai — sentimente sau lucruri.

Omul nu renunță decît la ceiace nu-i trebuie, ori la ceiace e imposibil. Dar pentru aceasta i se cere multă filozofie.

Numai imaginile amorului, antidotul morții, pot ținea piept, în Conștiință, imaginii terifiante a morții.

De zece ani ești prieten de aproape cu o femeie și vă ziceți «dumneata». Acum un ceas ai văzut întâia dată pe o femeie, care ți s'a dat și al cărei nume nici nu-l știi, și vă ziceți «tu». Oare singura apropiere dintre suflete este corpul?

E mai natural să cauți cu migăleală rime și ritmuri pentru durerile simulate decât pentru cele adevărate — și e mai onorabil să le cauți pentru durerile adevărate, decât pentru cele simulate.

Nu spune nimic bun despre tine, căci nimeni nu te va crede. Nu spune nimic rău despre tine, căci toți te vor crede.

A regreta că nu te-ai născut altfel, este a regreta că te-ai născut tu, și nu s'a născut altcineva. A dori să fii altfel, este a dori să mori tu și să se nască altcineva. Căci tu, tu ești *tu*.

Mila, cînd nu e însoțită de o iubire infinită, e mai ofensatoare decît disprețul.

O femeie care iubește pasionat, nu glumește niciodată, în societate, cu bărbatul iubit sau pe socoteala lui.

Toți oamenii doresc un lucru simplu, naiv, logic: ca universul întreg să se comporte astfel, încît să le fie bine lor

— și le e necaz dacă cumva universul, la începutul lui, a apucat pe o altă cale decît în vederea acestui scop.

Cineva spunea: Prostiile și absurditățile celor de-aproape mă înfurie. Ale celorlalți mă amuză.

Nu te lăsa ofensat din bunătate, căci devii rău. Dacă ai făcut-o pînă acum, ofensează și tu pe nedrept, ca să redevii bun.

Nici o durere nu e mai mare decît gelozia care nu poate găsi motive să învinuiască.

Un roman stoarce lacrimi de admirație naturilor artistice prin pasagiile lui frumoase, și lacrimi de compătimire naturilor sentimentale prin pasagiile lui patetice.

Nu uita un moment că în orice raport cu oamenii ești în stare de războiu. Cu dușmanii, cu prietenii, cu cunoscuții, cu străinii, cu femeia sau cu iubita ta — bagă de seamă ce vorbești și cum vorbești, cât și când îi frecventezi, cum te arăți: vesel, trist, indiferent, tăcut ori vorbareț. Nu fi un moment distrat, nu te iluziona un moment că ești în stare de pace ori în armistițiu, căci *celălalt* te-ar surprinde.

Fata, pe care ai iubit-o la optsprezece ani și n'ai mai văzut-o de-atunci, o iubești toată viața.

Cînd bărbatul pe care-l iubește o femeie, se face vinovat față cu tine de o grosolănie, femeia îți reproșează ție grosolănia lui și, în nevoia arzătoare de a-l consola de vina lui, îl iubește și mai mult.

Cîți oameni ar prefera să moară ei, decît să se scufunde un continent în ocean?

Dacă nu crezi în nici un Dumnezeu, atunci ce te împiedecă să-ți fie scumpe

credințele și ritualele, care au consolat pe tatăl tău și pe mama ta și le-au ușurat ceasul greu al morții?

Pentru o femeie toți bărbații sînt bărbați, afară de acela pe care nu-l mai iubește.

La furie, mintea celui inteligent intră în ebuliție, a prostului se slegește.

În gelozie superioritatea adversarului triumfător te umilește, inferioritatea lui te scoboară.

~~99573~~

21

Mai multă încredere am în reformatorul social condus de ambiție și de vanitate, decît în acela condus de iubirea de oameni, pentrucă cel dintăiu este mînat de mobile mai puternice și mai durabile.

Cînd o femeie îți dă în sfîrșit fericirea, nu-i așa că privești cu atîta simpatie lumea întreagă, încît îți devine simpatică chiar și femeia, pe care ai părăsit-o și pe care n'o puteai suferi?

E destul de rău cînd vine El cu experiența și Ea nu, dar încă atunci cînd se întîmplă contrariul!

Cînd amorul secret dintre un bărbat și o femeie ia proporții prea mari, atunci de frică să nu se dea de gol prin gesturi, prin priviri, prin tonul vocii, ei încetează de a mai vorbi împreună și chiar de a se privi, în fața aceloră de care au grijă să-și ascundă pasiunea, și li se pare că sînt foarte prudenți.

Omul, creînd civilizația, a făcut tot ce a putut ca să-și desvolte inteligența pe dezagregarea instinctelor. Și acuma nu-i ajunge toată inteligența ca să suplinească ceiace făceau instinctele fără nici o sforțare.

Din cele cîteva sute de milioane de înamorați de pe glob din acest moment, fiecare crede că femeia pe care o iubește este unica, este o apariție supranaturală, este singura ființă fermecătoare, singurul izvor de feliicități, singura care poate da farmecul cel mare al vieții, singura... E cam comic.

Un bărbat, care are toate scrupulele în raporturile sale cu bărbații și cu femeile, are foarte puține, și la nevoie nici unul, față cu femeia pe care o iubește cu pasiune, pentrucă în natură nu există scrupule și îndatoriri morale.

Nu există viață viitoare — afirmă mintea noastră științifică. Dar ce poate să știe mintea noastră, născută pentru o incompletă adaptare a unui puțin complicat organism la un puțin variat mediu ?

Dacă vrei să treci drept om de caracter și de curaj în proprii tăi ochi, nu face concesii de conștiință în directivele vieții tale. Dacă vrei să treci drept om de caracter și de curaj în ochii altora, ajunge să nu faci concesii în lucrurile mici, zilnice.

Bărbații își dau singuri certificat de paupertate estetică și morală, când își îngăduie, ca un lucru foarte natural,

intimități cu fetele-în-casă, și în acelaș timp înfierează, ca cea din urmă înjosire, aceleași intimități ale unei femei cu un lacheu.

Omul care, prin vorbe, gesturi, fapte mărunte, își descarcă neconținut sentimentele, în măsura în care ele apar, e tot așa de impropriu pentru acțiune sistematică, grea și lungă ca și, pentru tracțiune intensă, o locomotivă care și-ar pierde neconținut vaporii, pufnind prin toate deschizăturile.

Cînd cineva persiflează morala, toate probabilitățile sînt că e un om de treabă. Cînd cineva predică neconținut morala,

toate probabilitățile sînt că e un om plin de păcate.

Nu poate fi o mai mare ofensă pentru un bărbat, decît atunci cînd femeia cu care e prieten, se înamorează în timpul prieteniei cu el, de un altul.

Nu există sacrificiu. A trăi sărac pentru a nu abjura o idee, este a prefera plăcerea abstractă și înaltă de a stăruii în acea idee, plăcerii senzuale și inferioare de a mînca și a bea bine.

Un bărbat, care spune vorbe de iubire unei fete fără să le însoțească de

o propunere de căsătorie, îi aduce o ofensă gravă și o desvirginează sufletește.

Cea mai subtilă dintre plăceri e aceea de a fi simplu, modest, naiv, supus, prevenitor, a avea aerul că înțelegi cât mai puțin sau nimic din ceia ce nu ți se spune, dar în acelaș timp a înțelege tot și a privi totul cu detașare și cu o liniștită ironie.

Printre pisici, cunoscute prin îndelungatele lor maneje preliminarii în amor, sînt unele care, ca și oamenii lipsiți de prejudecăți întîrziate, suprimă orice preludii și merg drept la scop.

Cîte milioane de vorbe ai spus tu în viața ta! Ai spus toate vorbele care sînt în Shakespeare, în Goethe și în Kant. Numai că le-ai combinat altfel.

Unele femei nu se rușinează să apară în haine sumare față de servitori, pentru că au sentimentul că servitorii nu sînt oameni. Altele se rușinează de goliciunea lor în fața animalelor, pentru că animalele au ochi ca și oamenii....

De cîtă impertinență dai dovadă, cînd îmi spui că mîne la ora cutare ai să vii negreșit la mine, parcă tu ai cunoaște întreaga cauzalitate universală, ca să știi că mîne ai să mai fii în viață.

Un bărbat, cînd încetează de a iubi pe o femeie și începe să iubească pe alta, are toate menajamentele pentru femeia părăsită. O femeie, în aceiaș împrejurare, e crudă și sfidătoare. Femeia are sentimentul că cruzimea ostentativă față cu bărbatul părăsit este un dar și un omagiu pe care îl aduce noului ei amant.

Numai naturile grosolane nu roșesc de nici o idee care le vine în cap.

În tinereță, cînd stările sufletești sînt vii și multe, timpul trece plăcut și încet, așa că privind îndărăt la o distanță de cîțiva ani, îți pare o eternitate.

La bătrîneță, cînd stările sufletești nu mai sînt vii și se rarifică, timpul trece anevoie și totuș atît de repede, încît privind înapoi, lucrurile de acum zece ani îți par că s'au petrecut eri. Așa dar natura, pătinitoare cu tinereța și ostilă bătrîneței, îi ia acesteia totul, îi dă celeilalte totul!

—

Bărbații țin pe femei în stare de inferioritate, nu pentru că le socot inferioare, ci le socot inferioare, pentru că le țin în stare de inferioritate. Iar femeile se socot inferioare bărbaților, pentru că, înainte de a ajunge la conștiință, orice clasă supusă îmbrățișează concepțiile stăpînitorilor.

A mânca, act eminentemente brutal și inestetic, ar fi devenit cu siguranță rușinos, dacă izolarea pentru îndeplinirea acestei funcțiuni n'ar stingheri cu totul practica vieții omenești. Se zice că pe Alfred de Vigny nu l-a văzut mîncînd nici un străin.

Femeile au mai multă delicateță în realitățile iubirii decît bărbații. O femeie normală nu va intra niciodată în intimități cu un bărbat de pe o treaptă socială cu mult inferioară ei, ori cu un bărbat pentru care nu are cel puțin afecțiune. Pentru bărbați asemenea incompatibilități de obicei nu există. Această deosebire se poate exprima pe scurt ast-

fel: este indiferent la urma urmei pe cine supui, dar nu este indiferent cui te supui.

Dacă n'ai în tine destulă politeță pentru toată lumea, fii mai politicos cu inferiorii decît cu egalii, mai politicos cu egalii decît cu superiorii. Lipsa de politeță față cu egalii și cu superiorii este numai o necuviință, care îți poate atrage represalii, pe cînd față cu inferiorii este o cruzime și o lașitate, căci provoacă o durere care nu poate riposta.

Cînd triumful este aproape și, pentru a face ultimul pas, ți se cere o ticăloșie, nu-i așa că-ți vine greu să nu o faci?

O nenorocire venită din propriile noastre greșeli e tot atît de fatală ca și una venită din senin, dar iluzia liberului arbitru ne face să suferim cu atrocitate de cea dintăiu, pentru că ni se pare că am fi putut-o evita.

Cînd un prieten te părăsește în nenorocirea lui, îți dă tot atîta dovadă că nu ți-a fost prieten adevărat, ca și cînd te părăsește în nenorocirea ta.

Deosebirea dintre dominarea femeii de cătră bărbat și dominarea bărbatului de cătră femeie, este deosebirea dintre tiranie și dictatura sclavilor. Cînd nu

domină nici unul nici altul, e războiu civil.

Dacă ai îndoeli asupra ta, nu le da pe față, ca să nu dai prostiei dreptul de a-și permite cu tine aceeași atitudine, împrumutînd-o dela tine.

Cînd un bărbat pasionat face curte unei femei, el are aerul umilit, pentru că atunci el îngenunche înaintea slavei și pentru că atunci el îi propune maternitatea, adică un șir lung de chinuri și un eventual asasinat.

In infinitul timpului și al spațiului, ne-am întîlnit în aceeași nebuloasă, în

acelaș sistem solar, în aceiaș planetă, în acelaș secol, în aceiaș generație, în aceiaș țară, în acelaș loc, sub acelaș acopere-mînt, și totuș ne urîm, ori cel puțin ne sîntem indiferenți, în loc să ne aruncăm unii în brațele altora, inteligenți și proști, buni și răi, înmărmuriți de spaima naturii infinite și ostile.

În viață, de foarte puține ori știi mai dinainte ce ai să faci și ce ai să vorbești, și mai niciodată ce ai să simți și ce ai să gîndești. Incolo, tot ce ai să faci și ai să vorbești, tot ce ai să simți și ai să gîndești, *afli* atunci cînd ai făptuit, cînd ai vorbit, cînd ai simțit, cînd ai gîndit. Ai în fața ta, începînd chiar din

clipa care urmează, viitorul, ca un neant în care înaintezi orbecăind în întunec, *căzînd* peste faptele și vorbele tale, peste gîndirile și simțirile tale. Viața este această izvorîre de fapte, de vorbe, de gîndiri și de simțiri, peste care te îmbrîncește etern nu se știe cine.

Dealungul evoluției, nu se observă creșterea nici unui alt organ al omului, afară de creier, condiția materială a conștiinței. Ar fi interesant de știut, dacă mai există un alt animal care să fi suferit în cursul vremii o asemenea nenorocire.

Cu cît ești mai politicoș, cu atîta ridici tot mai multe ziduri și forturi împotriva cordialității inoportune, care dă năvală în incinta vieții tale.

Omul găsește întotdeauna inconștient motive înalte pentru acțiunile sale egoiste. Antropofagul, care-și mînîncă părinții din lipsă de altă carne, e convins că face un act moral, că-și îndeplinește o datorie religioasă. Aceasta dovedește idealismul omului, adică neputința lui de a-și recunoaște mobile egoiste și josnice.

Sînt oameni cari trag toate învățămintele posibile din experiențele vieții, numai cît, pe toate, le trag cu un moment

mai târziu decît le trebuie. Aceștia sînt mai nenorociți decît acei care nu învață nimic din viață și care, astfel, n'au muștrări zadarnice.

Cînd o femeie și un bărbat se întîlnesc să se cultive reciproc prin lecturi, prin învățare de limbi ș. c. l., să știi că întîlnirile lor sînt convocate și prezidate de Geniul Speciei și să le-o spui și lor, dacă ei n'o știu.

Cei care au sufletul grosolan spun «tu» și intimilor și slugilor, arătînd prin aceasta că pentru dînșii intimitatea înseamnă lipsă de stimă și de respect.

Poți să schimbi cunoștințele cuiva, dar nu și ideile. Ideile sînt flori crescute pe tulpina sentimentului, care-și are rădăcina în instinct. Numai vremea sau o criză puternică sufletească, slăbind, întărind ori modificînd instinctul și sentimentul, pot schimba ideile.

Cine nu e gelos de bărbatul amantei sale, arată că amorul lui e alcătuit mai cu seamă din vanitate și din simțul de proprietate asupra femeii.

O femeie de rasă și de lux este un produs rafinat în salon și un animal

primitiv în iatac. O femeie comună e gospodină și într'un caz și în altul.

De cele mai multe ori n'o iubești pentru că are calități, ci are calități pentru că o iubești.

Atențiile arătate și serviciile făcute indistinct prietenilor și străinilor ofensează prietenia și o dezobligă de sentimentul recunoștinții.

Nimic nu este mai deosebit de bărbat decât femeia, fiindcă tot ce este în natură e numai altfel decât bărbatul, pe când femeia e contrariul lui.

Sînt oameni pentru care viața e insuportabilă, iar acceptarea morții imposibilă.

Nu-ți sînt scumpe încreșturile de pe fruntea și dela ochii femeii tale? Gîndește-te bine că încreșturile astea s'au făcut în lunga voastră tovărășie de griji și de nevoi. Gîndește-te bine că ele sînt semnul că se apropie vremea cînd tu și tovarășa ta aveți să vă despărțiți pentru totdeauna. Gîndește-te că asta e fata rîzătoare pe care o așteptai cu pieptul înfrigurat în nopțile de vară.

Dealungul vremii, patru evenimente hotărîtoare în viața sufletească a ome-

nirii: apariția ideii de moarte în conștiință, pierderea credinței în Dumnezeu, însumarea noastră în zoologie și reducerea planetei la un vremelnic fir de țărână în infinit.

Unii concep viața ca un râu, în voia căruia nu ai decît să te lași, ca să ajungi la țărături înflorite. Alții o concep ca un curent, în susul căruia trebuie să înoți voinicește cu speranța îndoelnică de a ajunge la un mal aspru, unde să-ți odihnești capul obosit.

Amintirile — o muzică ce ne vine de undeva de dincolo de orizont.

Cele mai multe judecăți false în privința lucrurilor omenești se datoresc infirmității morale și nu slăbiciunii intelectuale, pentru că mai degrabă pierde omul simțul realității prin partea morală, decît prin cea intelectuală.

—

O implori să nu te mai faci să suferi, adică îi ceri ei ajutor contra ei, nenorocitele, iar ea te ascultă rece și tăioasă ca o spadă de ghiață și ridică în suflet altare celuilalt.

—

Disimularea femeii față cu bărbatul e în ordinea lucrurilor, pe cînd a bărbatului față cu femeia e contra naturii, e o lașitate, e antipatică.

O femeie se simte măgulită cînd e iubită de orice bărbat, pentru care nu are desgust. Dar numai un *fat* nu se simte indispus și chiar nenorocit, cînd e iubit de o femeie, pe care el nu o poate iubi.

La douăzeci de ani iubești amorul și cauți o femeie să-l întrupezi, și femeia asta nu poate fi decît frumoasă. La treizeci de ani iubești o femeie, nu amorul, și femeia asta poate fi frumoasă, poate fi urîță, cum se întîmplă.

Bătrîneța e carne veche, e inestetică, e impură. E o rușine, căci este restul unui organism învins de natură. Boala,

cînd nu-i acută și trecătoare, e aceiaș deteriorare, aceiaș rușine, o bătrîneță prematură. Iar moartea, definitiva victorie a naturii asupra omului, este suprema rușine.

Un bărbat de o anumită vîrstă se apără cu moliciune cînd i se impută pe nedrept păcate juvenile.

Fața unei femei trece într'o singură zi prin mai multe vîrste. O femeie, care are treizeci și cinci de ani cînd e liniștită, are patruzeci cînd e morocănoasă, treizeci cînd e veselă și douăzeci cînd vibrează de iubire.

Oamenii în genere nu preferă minciuna adevărului. Le utilizează pe amândouă fără nici o preferință, după nevoie.

De obicei o femeie știe că e iubită mai înainte ca bărbatul să-și dea seamă ce se petrece cu dînsul. Femeia însă, mai tîrziu, îi spune că n'a bănuțit nimic și că a fost foarte surprinsă, cînd el i-a mărturisit iubirea. Prin aceasta, ea înlătură orice suspiciune asupra cochetăriilor, manejelor și provocărilor ei de mai înainte.

Te impilă toată lumea, și nu decretezi infamia universală și iremediabilă a omenirii. A fost cu tine puțin mai indiferentă ea, și universul întreg devine

„un episod trist, care tulbură liniștea neantului“.

Amorul, ca și soarele, e un singur moment la zenit: în momentul primului «da».

Predici neconținut morala, zvîrli în toate părțile precepte. Înțeleg: te ispitește viața și simți nevoia să alungi tentațiile, din toate puterile, în fiecare moment al vieții.

Dacă, apucînd pe un drum, ți-ai rupt un picior, nu regreta că n'ai apucat pe un altul, căci nu știi dacă nu ți le rupeai pe amîndouă.

Gelozia pricinuită de o femeie e mai chinuitoare în absența ei, decît în prezența ei, pentrucă torturile geloziei sînt produse de imaginație, și cînd femeia e de față, imagina ei absorbantă îți paralizează imaginația.

~

«Homo homini lupus». Filozoful nu știa că lupii nu se mînîncă între dînșii decît la ultima extremitate.

~

Un bărbat nu e rudă cu nevasta sa, dar e rudă cu surorile nevestei sale.

~

A flirta, adică, în ultima analiză, a face și a asculta propuneri învăluite, pe

departe, lipsite de seriozitate, este, din partea bărbatului, un semn de grosolanie sufletească și de lipsă de patosul virilității; este, din partea femeii care primește manejul, dovada unui suflet de cocotă ori de servitoare. Numai iubirea, rămânând în marginile decenței și ale respectului, poate forma subiectul unor anumite convorbiri între un bărbat și o femeie cu instinctele sănătoase și simțul estetic neperversit.

Tot ce nu este etern, este zadarnic.
Nimic nu este etern.

De ce cruzime atroce dă dovadă acela care se apropie de o femeie, când nu se

gîndește sau cînd se gîndește că crează o ființă supusă fatal la boală, la agonie și la moarte.

Recunoștința exagerată pentru atențiile pe care ni le arată cineva, este de cele mai multe ori răspunsul amorului nostru propriu măgulit și al vanității noastre satisfăcute.

În societate, nu te ridica împotriva nici unui păcat, ca să nu comiți, din neștiință, vreo nedelicateță.

Inteligenții se împart în două: buni și răi. Proștii se împart în una: răi.

Atitudinea ironică în fața vieții este consolarea ipocrită pe care ne-o dăm, deprecîind ceiace ne refuză viața.

~

În amor omul se mulțumește cu un nimic, și nu se mulțumește cu nimic.

~

Amorul este o febră a sufletului. Aceiaș început, aceiaș criză, acelaș sfîrșit și aceiaș imunitate, — căci nimene nu iubește a doua oară pe femeia de care a scăpat.

~

Cînd nu mai iubești pe o femeie, nu poți înțelege deloc pentru ce ai iubit-o, oricîte efortări de memorie ai face.

~

Un bărbat simte o jenă, o ezitare față cu bărbatul căruia i-a răpit inima unei femei. O femeie, față cu rivala învinsă, are conștiința calmă, senină și un aer de triumfală sfidare.

Cînd un bărbat iubitor de confort moral își părăsește femeia și iubește pe alta, e foarte iritat că-i mai lipsește o condiție ca să fie complet fericit: aprobarea femeii părăsite.

Un bărbat de treabă, cînd iubește pe cine nu-i este permis, se dedă la cele mai neînchipuite ipocrizii față cu el însuș, ca să-și ascundă că iubește, și crede

cu sinceritate că sentimentul lui pentru femeia adorată e simpatie, prietenie, admirație...

În amorul pasionat nu e, nu poate fi prietenie. Într'o femeie pe care o iubești pasionat, totu-i femeie, și prietenia nu-și găsește nici un loc unde să se plaseze.

Este această mizerie în lume: cu cât un bărbat și o femeie se iubesc mai mult, cu atîta se tot împuținează între ei secretele corpului și, din cauza suspiciunilor, se tot înmulțesc secretele sufletului.

În iubirile, ca a lui Balzac, dintre un bărbat de douăzeci de ani și o femeie

de patruzeci, întinerește corpul cel bătrîn și îmbătrînește sufletul cel tînăr.

~

Sînt bărbați care nu pot cuceri o femeie, decît dacă se prezintă singuri la concurs și nu o pot păstra decît dacă nu se ivește un concurent. Asemenea bărbați în realitate sînt interimari, nicio dată titulari.

~

Amorul și crima sînt invazia naturii în mijlocul civilizației.

~

Bărbații se tem mai mult de moarte decît femeile, pentru că au sentimentul trecutului mai puternic, pentru că au inteligența și imaginația mai vii și pen-

trucă ei sînt elementul activ în crearea vieții. Viața, cu cît e mai intensă și mai conștientă, cu atîta are mai mult oroare de neant.

Crima fundamentală a naturii împotriva omului e că a pus conștiința unui Kant într'un corp de mamifer supus legilor stupide ale materiei care, cu un curent imperceptibil de aer ori cu o infimă bacterie, poate stinge pentru eternitate conștiința în care se aprinsese un univers.

Gîndește-te că și tu și acela care te insultă, într'o zi sau alta aveți să stați cu minile pe piept și cu lumînările la cap.

Dacă generosul și obiectivul elefant, și nu isterica și libidinoasa maimuță, ar fi avut creierul mai dezvoltat, ce admirabil ar fi omul.

Un om care s'ar hotărî și ar reuși să fie sincer în orice împrejurare, ar fi o apariție odioasă, ar fi o calamitate publică, ar ofensa în dreapta și în stînga, ar arunca scandalul în familie, ar grăbi disolvarea Societății, — ar trebui ucis ca un cîine turbat.

Dacă într'o bună dimineață oamenii ar începe să-și poată citi gîndurile unul altuia, toți ar umplea pădurile și văgăunile neumblate, pitindu-se fiecare în cîte

o ascunzătoare nebănuită, Societatea s'ar desființa și rasa omenească ar pieri în curînd.

~

Femeile caste din lipsă de temperament au mai puțin dezvoltată pudoarea corpului, din cauza ecoului slab pe care-l trimit în conștiința lor feminitatea lor redusă.

~

Se poate spune că literatura, care aproape în întregime nu-i decît zugrăvirea afacerilor amoroase, nu este altceva decît epifenomenologia științei numită embriologie.

~

Un prost nu spune lucruri inteligente, dar un inteligent spune multe prostii.

O sută de mii de proști nu fac un inteligent, dar o sută de mii de inteligenți fac un prost. În lume, prioritatea o are prostia.

Un prost, care tace, nu va plictisi niciodată ca un inteligent care-și debitează întreaga gândire. Față cu o femeie, va învinge întotdeauna pe un inteligent, care spune mereu tot ce gîndește. Tăcerea provoacă curiozitatea, care ațîță iubirea, și dă impresia de forță, de virilitate.

Imaginația și inteligența sînt izvoare de frică. Și cum marea problemă a vieții este moartea, inteligenții sînt în infe-

rioritate și în privința acestei probleme capitale a existenței noastre.

Tu nu bănuiești câtă însemnătate dai acelora pe care îi disprețuești, condescinzând să-ți angajezi față cu ei sensibilitatea ta într'o anumită formă.

În scrisul tău destinat publicului, pune ideile tale, dar niciodată sentimentele tale, adică partea intimă a personalității tale, niciodată imaginația ta, adică produsul imediat al personalității tale.

Dacă ai prietenii strânse, participi la un suflet comun, nu mai ai sufletul tău

personal, adică un suflet delimitat, propriu pentru observație. Și, neputînd cunoaște un suflet, al tău, nu poți cunoaște nici pe al altora. De aici faptul paradoxal că numai izolații cunosc bine sufletul omenesc.

Femeia are mai mare putere de penetrație în sufletele altora decît bărbatul, dar, mai săracă în idei generale, este inferioară bărbatului cînd vrea să reconstitue tipuri din observațiile izolate.

Prin sentimente, oricare: bune sau rele, atîrni de oameni. Prin inteligență îi domini.

Tu faci o acțiune, și eu îi presupun motivele pentru care ași fi făcut-o eu. Tu spui o frază, și eu îi dau înțelesul pe care l-ași fi pus eu în fraza ta. Atunci cum vrei să te înțeleg? Să ne înțelegem unii pe alții?

Ori de câte ori în societate, în loc de a-ți da pe față ideile și sentimentele, ai reușit să spui o vorbă banală, lipsită de orice culoare personală, ai câștigat o victorie împotriva vulgarității.

Sublimul vieții — ascensiunea pe piscurile înalte ale existenței — exclude sentimentalitatea, care supune pe om micilor nevoi ale celor din jurul lui.

O opinie contrară este o ofensă, îndeosebi față de femei, mai subiective prin natura lor. De aceea, extrema politeță, pe care le-o datorăm mai ales lor, ne impune să ne ascundem opiniile față de ele și să abundăm în sensul lor.

Amorul alungă prietenia dintre un bărbat și o femeie, pentru că încrederea și simpatia nu pot ține piept pasiunii arzătoare de primitiv, dorinții de acaparare, suspiciunilor și celorlalte porniri egoiste ale amorului, care otrăvesc mai ales sufletul bărbatului, așa de inferior femeii în această privință.

Cînd poți reuși să spui pentruce iubești pe o femeie, n'o iubești cu adevărat.

Cînd un amant începe să ia alure de soț, femeia se simte nenorocită, oricît de ideal s'ar purta el, căci ea nu-și luase un amant, pentru ca să aibă doi soți.

Cînd o femeie vinovată are conștiința sensibilă, nu-i ajung niciodată prosternările amantului ei, pentrucă dovezile lui de supunere și de adorație sînt necentenite scuze și justificări ale greșelii ei.

Puțini oameni ar prefera ca femeia pe care ei o iubesc pasionat să iubească pe altul decît să moară.

Prietenia, rară și între bărbați, este cu mult mai rară între femei, pentru că meseria lor de a plăcea le face pe toate concurente între dînsese; pentru că prietenia e un sentiment de esență mai mult spirituală, iar femeia este, prin definiție, o ființă mai aproape de natură; pentru că prietenia ține de categoria sublimului, iar femeia e născută numai pentru frumos.

Adesea, acelaș amor nu iartă cel mai mic lucru și nu rupe pentru cea mai mare vină.

Se zice că Alfred de Vigny a scris *La Colère de Samson*, catehismul lapidar al misoghinismului, pentrucă avea îndoeli serioase asupra actriței Dorval, cu care se avea bine.

Cineva spunea: Corpul meu nu sînt eu, e *el*. Uneori el nu mă lasă să gîndesc, să lucrez. Alteori el mă lasă.

Cînd ceri cuiva indulgență, îi ceri dispreț îndulcit ori, după împrejurări, agravat prin bunăvoință.

Dintr'un anumit punct de vedere, cam de alătura de viață, toate lucrurile ome-

nești pot părea comice, afară de unele acte naturale, care sînt odioase ori ridicole.

Cît e de trist sfîrșitul vieții normale, care se încheie cu bine. Ființa încîntătoare de acum treizeci de ani, fata cu cozile pe spate plină de visuri și de iluzii, astăzi și-a întors privirile dela stele, și-a plecat capul spre pămînt, apăsată de greutatea vieții.

Nu-ți chinui inima că în anumite momente din trecut nu ai luat alte hotărîri, nu ai făcut alți pași, care te-ar fi dus în viață pe un drum mai bun. Orice pas făcut, orice hotărîre luată nu puteau

să fie altfel, pentrucă orice vorbă a ta, orice act al tău stau față cu întreaga ta ființă fizică și morală ca rezultatul unei operații de cifre față cu cifrele operate, ca un compus chimic față cu elementele care-l alcătuiesc. A regreta că n'ai făptuit altfel, este ca și cum rezultatul hidrogenului și oxigenului ar regreta că nu-i aur, suma lui doi plus doi că nu-i zece.

Dacă încă nu ți-i rușine de nebuniile pe care le făceai pentru ea, să știi că iubirea ta n'a murit cu totul.

Ambiția de a străluci este goana după sufragiile proștilor. Ambiția de a nu fi

desconsiderat este frica de a nu te oglindi defavorabil în mintea celor inteligenți.

Unele femei își iubesc mai mult copiii, altele mai mult bărbatul ori aman-
tul; cu alte cuvinte, unele mai mult co-
pii actuali, altele mai mult pe cel viitor.
Așa toți creatorii: unii artiști își iubesc
mai mult operele isprăvite, alții mai mult
pe cele proiectate.

În fiecare moment sînt în lume mi-
lioane de discuții ori de neînțelegeri
între doi sau între mai mulți oameni, și
fiecare rămîne convins că dreptatea e de
partea lui, deși este evident că din toate

aceste milioane de antagoniști numai jumătate au dreptate în cazul cel mai bun, și nici unul în cazul cel mai rău. E amuzant.

De obicei, o femeie care iubește de mai multe ori, dă bărbaților aceleași nume drăgălașe, fără nici un scrupul de delicateță, pentru că în amor femeia nu are trecut. Ea trăește în prezent.

Delicateța este calitatea supremă și cea mai rară a sufletului omenesc. Ea le presupune pe toate celelalte: inteligența, bunătatea, altruismul, generozitatea, discreția, mărinimia, ș. c. l. Un om lipsit de o singură calitate a sufletului, nu mai are

delicatețta complectă. Atunci ea este cu lacune și cu eclipse.

Gelozia retrospectivă e cea mai chinuitoare, pentrucă știe că nu are motive să învinuiască, să calomnieze, să lovească, și totuș învinuește, calomniază și lovește.

Femeia are gelozia retrospectivă în grad mult mai mic decît bărbatul, pentrucă femeia trăește mai mult în prezent, pentrucă în amorul ei imaginația are un rol mult mai slab și pentrucă în amorul ei simțul de proprietate e mult mai mic.

Rănile amorului propriu sînt din cele mai dureroase, dar de cele mai multe ori provoacă rîsul.

Dacă am face toate combinațiile posibile între cuvintele unui dicționar de buzunar, am construi o infinitate de opere științifice care ar răsturna, ca pe niște încercări puerile, toate teoriile științei de azi; am construi o infinitate de opere literare, față cu care Divina Comedia ar fi o simplă încercare juvenilă; am construi tragediile pierdute ale lui Euripide și tratatele lui Epicur, am învia din morți Biblioteca dela Alexandria...

Cît progres și cîtă civilizație presupune instituția femeilor galante. Ce distanță dela pitecantropul care, în pădurile primitive, năvălea asupra femeiei, până la urmașul lui modern care negociază, pe bună învoială, ceiace-i trebuie.

Uneori, din exces de discreție, subliniem prin rezerva noastră ceiace celălalt credea că trece neobservat, și devenim indiscreți. În unele cazuri, reușind să ne jucăm rolul perfect, excesul de discreție ne face să apărem insensibili.

E naiv să te miri. E cinic să nu te indignezi.

Tu crezi că, dacă ai vrea, ai putea să începi chiar de azi să fii minciunos, lingușitor și crud, ca să poți triumfa în viață. Credința că poți reuși să ai defectele pe care nu le ai, este o iluzie tot atît de vană, ca și aceia că numai dacă ai vrea, ai putea să cînți ca Tamagno.

Înșușirile date integral de natură, ca inteligența sau talentul, conferă meritele cele mai mari, deși omul nu are nici un merit că le posedă; pe cînd însușirile pentru care omul are un merit că le posedă, ca virtutea sau bunătatea, conferă merite mult mai mici.

Cît timp pasiunea ei este puternică, femeia îți spune că dacă n'o încunjuri toată ziua cu atenții, riști s'o îndepărtezi prin desobișnuință. Cînd pasiunea ei începe să scadă, ea îți spune că prin prezența ta necontenită, riști s'o îndepărtezi din cauza oboselii.

Un cortegiu mortuar, agonia unui vecin de peste sală, exasperează pasiunea a doi amanți, pentru că imaginile care evoacă distrugerea vieții, provoacă paroxismul instinctului creator.

Ceiece provoacă amorul unui bărbat e temperamentul femeii. Iar știința ne

spune că temperamentul este fizionomia sensibilității organelor vieții vegetative.

Dacă facem abstracție de punctul de vedere moral, ipocrizia bine reușită și bine susținută este victoria omului asupra animalului, a conștientului asupra inconștientului, a inteligenței asupra sentimentelor, este suprema afirmare a acelei virtuți care formează piatra angulară a caracterului și care se numește stăpînire de sine.

Călugărul Ieronim dela Rîșca spunea: un bărbat care nu se simte rudă cu nevasta lui, trăește cu dînsa în concubinaj. Iar cînd se simte rudă, trăește în incest.

Stările sufletești superioare fiind dezvoltate în cursul evoluției din stări inferioare, analiza descoperire întotdeauna în aliajul celor dintăiu pe cele din urmă. Iată pentru ce analiștii sufletului omenesc apar pesimiști și mizantropi.

Descoperirile științifice cele mai geniale sînt față cu adevărul total despre lume mai puțin decît săriturile unei broaște, care ar avea de gînd să facă înconjurul pămîntului.

Iți părăsești prietenii și alergi după sufletul, atît de deosebit de al tău, al unei femei, tocmai în momentul cînd spui că vrei un suflet care să te înțeleagă.

Ipocritule, tu vrei să îmbogățești registrele stării civile.

~

Cetiți în șir un anumit capitol din *Descendența Omului* de Darwin — și manejele rafinate dintr'un roman de Bourget, care duc tot acolo... E divertisant, e comic, e hilariant.

~

Bărbații au infinit mai puțin dispreț pentru fricoși decît femeile, pentru că bărbaților curajul masculin nu le făgăduiește nici o feliicitate.

~

Cînd te gîndești că cele mai sublime strigăte ale poeziei sînt exprimarea rit-

mată a chinurilor provocate de o celulă, în rîvna ei nesatisfăcută de a se întîlni cu o anumită altă celulă, nu poți să nu admiri fantastica feerie clădită de sufletul omenesc pe instinctul cel «atît de van».

În deosebire de geniile artistice, care sînt niște explozii ale naturii exuberante, geniile pur intelectuale nu simt, de obicei, nimic pentru femei, pentru că geniile intelectuale, suprema debrutalizare a vieții, fiind punctele luminoase în care materia capătă în sfîrșit deplină conștiință de ea însăși, natura a avut grijă să nu le întindă acea cursă numită amor, care este dușmanul cel mai neîmpăcat al liberei dezvoltări a inteli-

genții pure. Femeile, la rîndul lor, nu simt nici ele nimic pentru aceste ființe abstracte.

Limba romînă are neprețuitul avantaj de a poseda cuvintele iubire și amor pentru două lucruri cu totul deosebite, denumite în alte limbi cu un singur cuvînt.

Cînd s'a stins amorul între soți, poate să rămîie iubire, chiar dacă în amorul lor n'a fost iubire. Cînd s'a stins amorul între amanți, nu rămîne iubire, chiar dacă în amorul lor a fost iubire.

De obicei, femeile își înșeală bărbații și bărbații femeile cu simțurile și cu imaginația, nu cu inima.

În timpurile din urmă, lipsite de orice prejudecăți, un bărbat de treabă poate să aibă mai multe iubite deodată, pe cînd o femeie de treabă nu are niciodată doi amanți în acelaș timp, ci, cel mult, unul cu care e pe isprăvite și altul cu care a început. Starea asta de tranziție poate ținea mai multă vreme...

Cînd prin sforțările memoriei reușești să-ți amintești ce simțeai pentru o femeie, să știi că iubirea ta n'a murit încă. Dacă continui cu exercițiile astea

de memorie, poți cădea din nou în prăpastie.

Ipocrizia ajunge uneori a doua natură, și atunci ea devine sinceritate. În cazul acesta sinceritatea devine ipocrizie — când ipocritul, în vederea calculelor sale, își permite accese de sinceritate.

Dacă vrei să mistifici și să reduci la neputință și ridicol pe însuși Geniul Răului care domnește în lume, întrebuințează această simplă stratagemă: așteaptă-te oricând și în orice privință numai la rău și anume la cel mai mare rău. Atunci, orice nenorocire ți se va părea normală, pe când binele, dacă-ți

va ieși vreodată în cale, îl vei simți ca pe însăș mîna lui Dumnezeu pusă asupra capului tău.

Cînd între doi oameni există o controversă aprinsă și cînd vine un eveniment care dă dreptate completă unuia dintre ei, acesta, dacă are sufletul de elită, caută să treacă fără a sublinia victoria, simțindu-se oarecum jenat și parcă vinovat de atîta triumf. Sufletele de rînd fac contrariul.

Plăcere divină : să te arăți mic și umilit, cu sentimentul distanței dintre tine și ceilalți.

Nimic mai nivelator decît prezența femeii iubite cu pasiune. De obicei, ea dă inteligență prostului și tîmpește pe cel inteligent.

Timpul nu iartă. Cu fiecare clipă în copilul acesta candid se tot aprinde conștiința, flacăra palidă și rece, dar care vestejește și usucă.

Orice femeie măritată se simte sclava bărbatului ei, sclavă supusă sau revoltată, credincioasă sau infidelă, în funcțiune sau evadată ori părăsită.

Asasinarea unei femei din cauza geloziei este crima cea mai monstruoasă,

vrednică de torturile inchiziției, fiindcă are ca motiv arogarea dreptului abominabil de a monopoliza o anatomie și o fiziologie umană, și suferința, cu atât mai ridicolă cu cât mai atroce, că și s'a nesocotit acest drept.

Nu-i așa că un fapt josnic al rivalului, povestit în fața femeii care formează obiectul litigiului vostru, este o briză răcoroasă pentru inima ta? Tu însă, cuprins subit de un spirit obiectiv de circumstanță, dar cu cele mai slabe argumente de care ești capabil, iei apărarea rivalului, ca să-i dovedești ei, cât ești tu de generos și de superior celuilalt.

Pesimismul este iubirea arzătoare de viață și tînguirea că ea nu dă destule plăceri ori că nu i le poți stoarce îndestul și că se isprăvește odată. Un pesimist, față cu viața, e ca un bărbat care ar cere celei mai iubite femei mai mult decît ea poate da sau decît poate el lua, ori care ar iubi o femeie inaccesibilă. Pesimiștii însă pretind că nu iubesc — femeia.

Arătarea recunoștinței, oricît ar fi de discretă, importunează și impacientează pe binefăcătorul delicat și, în loc să-l răsplătească pentru faptele lui bune, îl pedepsește.

Copilul tău are să aibă spaimile agoni-
niei, are să moară și are să fie îngropat.
Și toate astea le-ai creat tu.

În orice bibliotecă scriitorii în viață
alcătuind o minoritate infimă, marii ce-
titori stau toată viața de vorbă cu morții.

Invățații au reconstituit cu imaginația
pitecantropul. Dar numai femeile au
ocazia să-l vadă, în anumite momente.

Dacă femeia nu se deosebește ca men-
talitate de bărbat, trebuie egalizată poli-
ticește, pentru că poate aduce aceeași con-
tribuție în desbaterea lucrului public.

Dacă se deosebește de bărbat, trebuie egalizată, pentru că aduce puncte nouă de vedere în desbaterea lucrului public.

Magnanimitatea și generozitatea se nasc din raportul dela puternic la slab, dela stăpîn la supus, dela conducător la condus. De aceia plebeii și femeile au mai puțin dezvoltate aceste însușiri.

Dacă nu-i poți cuceri inima prin propriile tale mijloace, nu te poate ajuta întreaga omenire cu toată știința ei, cu toată arta ei, cu toată diplomația și cu toate armatele ei.

Unii se înduioșează, cînd cugetă la pitecantrop, strămoșul omului. Alții își stăpînesc desgustul, cînd cugetă la om, strănepotul pitecantropului.

—

În pădurile primitive — ciomagul; în societate — sarcasmul. Expresia fizică a sentimentului, aceiaș: arătarea caninilor.

—

Pesimistul mizantrop spune oamenilor: «Gorile, cît sînteți de stupide!»
Pesimistul idealist le spune: «Fraților, cît sîntem de nenorociți!».

—

Natura își urmează cursul cu aceiaș fatalitate și nepăsare în piatră, în arbore, în om, în toată materia. A trăi, este a te

strecura prin legile naturii, ca printre niște curse complicate și nevăzute, spre a-ți păstra, în forma dată ție, cele cîteva zeci de chilograme de materie, pe care ți le împrumută vremelnic natura și care sînt tu.

~

Sistemele de gîndire și curentele artistice atîrnă de momentul istoric. Momentul istoric atîrnă de structura socială. Structura socială atîrnă de rezultatul luptelor dintre clase. Luptele dintre clase se reduc la goana eternă a indivizilor după mai bine, adică după condițiile cele mai favorabile pentru păstrarea acelei infime cantități de materie în forma dată de natură fiecăruia.

Se poate dovedi că toate preceptele morale, avînd în vedere ori conservarea individului ori a societății, adică a cadrului pentru conservarea individuală, sînt tot atîtea reguli de observat pentru a întîrzia ceasul morții.

Nu te certa cu viața. Nu fi o ființă abstractă! Frecventează societatea, petrece, glumește, joacă cărți, bea, ia-ți o amică, ori, dacă nu se mai poate, fă ceiace se zice că făcea Sainte-Beuve prin coridoare cu personalul de serviciu de sex. Nu te certa cu viața, nu face pe cimpanzeul abstract!

